

Geloofsmoed.

Moed is een eigenschap, die zich in algemeene bewondering mag verheugen. Moed slaat soms zelfs een band tusschen vijanden, die zoo pas elkander op het felst naar het leven stonden, het is gebeurd dat een officier den verslagen vijand met eigen erekruis decoreerde omdat hij getroffen was door diens dapperheid.

Ieder van ons wil graag een held of heldin zijn. Wat te derven streeft ons gevoel van eigenwaarde, al is enkel maar dat wij zoo flink een kies lieten trekken! Hoe minder wij van een held hebben (en de meeste menschen lijken daar weinig op!) des te meer strekken wij er ons naar uit om het te schijnen. Daar zijn menschen, wier hoofd waarlijk niet leeg is, die van God een rijkbesnaard gemoed hebben ontvangen, maar die meer dan anderen worden gehandicapt door een gebrek aan moed. Wat zou zulk een bangelijke man of vrouw, zoo'n geduwde jongen en opzigtgeschoven meisje er niet voor willen geven om te derven!

Nu zijn er in werkelijkheid niet zooveel helden en heldinnen. Nu niet, maar in vroegere tijdperken van de geschiedenis evenmin. Vaak tracht de mensch zich echter op te schroeven tot een houding, waarin hij als het ware uitdrukt: ik ben mede! Dikwijls wil dit in waarheid zeggen: Ik ben zó bang, dat ik niet eens den moed heb om bang te zijn. Wie durft nog te vreezen tijdens een onweder, een flink mensch lacht daar immers mede? Wie durft nog te schrikken van een bommenwerper die boven ons hoofd stampet? Wat zouden de menschen dan wel van ons denken? Zoo schuilen wij ons bangelijk hartje op en wij poeseeren voor held.

Inzonderheid denken de menschen, dat een geloovige geen spoor van vrees mag vertoonen. Ze schijnen te meenen, dat het geloof in den hals steekt, dien men fier omhoogsteekt in plaats van in de knieën, die nederig worden gebogen. Op deze wijze doen de ongevoeligheid, de oppervlaktigheid, de schijn hun intrede in het geestelijk leven.

Maar neem nu David! Hij was een echte held, een heros bij de gratie Gods. Neen, dat wist hij zelf niet, een held weet van zichzelf nooit dat hij een held is. God had den zoon van Isai, dien zijn broeders nog steeds voor een kleinen jongen hielden, voor het broertje waarop zij moesten passen, gemaakt tot een held. Sions magden rommen de tamboerijnen: David, onze nationale held! Maar hij zelf spreekt eenvoudig: God redde mij van den leeuw en den beer, en ook van den Filistijn! Het deed mij denken aan twee van onze jongens, die in de afgeloopen weken den vuurdoop ondergingen. Toen de kogels om hun ooren sloten, bleef de één een moment achter. Zijn makker keerde zich om en zeide: Kom, jongen, wij gaan toch niet alleen! Zoo spreken de helden Gods.

Welnu, deze David durft het op vele plaatsen zeggen, dat hij bang is, dat hij vrees kent. Hij spreekt daarvan niet slechts in het verleden, toen ik pas begon was ik bang, maar dat is nu een overwonnen standpunt voor mij. Neen, hij zegt: ik zal ook in de toekomst vrees kennen, denk vooral niet dat ik een held ben! Maar — ten dage, als ik zal vreezen, zal ik op God vertrouwen. (Ps. 56:4).

Op God vertrouwen, dat houdt iets meer in dan in een dappere stemming te verkeeren. Het is zich vereenigen met de belofte des Heeren. De held Gods heeft om zoo te spreken den Bijbel in zijn ransel, hij haalt den moed niet uit zijn hart, maar hij haalt den moed uit het Woord. De held-van-beneden is in hem dood-gekrusigd en begraven. Doch dan maakt de Heere ons tot helden-van-boven! Tot helden en heldinnen des geloofs!

Op de ootmoedige erkenning: Ten dage als ik zal vreezen... volgt in het volgende vers: ik zal niet vreezen, wat zal mij een mensch doen? Hij heeft den angst niet weggepocht, God heeft den angst van hem weggenomen. Als wij de vrees wegpraten, wegspotten, dan komt deze onverbiddelijk terug met verdubbelde kracht. Doe niet groot, mijn broeder en zuster. Het zit niet in de ellebogen, het wordt op de knieën verkregen.

In de Christenreize van Bunyan komen de figuren voor van Neerslachtig en Zeebeveerd. Zij hadden een moeilijke pelgrimstocht achter den rug. Maar aan het eind kreeg Neerslachtig de boodschap: „Bevende man, ik kom u mededeelen, dat gij tegen den volgenden rustdag bij uw God verwacht wordt, om eeuwig verlost te zijn van vrees en twijfel.”

Broeder, Zuster, wij gaan toch niet alleen?

Ik wil mijn hart U toevertrouwen
Machtige, Die de kleinen mint.
Als mij de wereld komt benaauwen,
Dan zal ik schuilen in de vouwen
Van Uw gewaad, gelijk een kind.

N. B.

duo ook alle politieke leven dient uit te gaan; beginselen, waaraan zoowel overheid als onderdaan, in bezet en in niet-bezet gebied, steeds zijn gebonden. Die belijdenis, zoo zal onze geïnterpelleerde predikant vervolgen, zegt iets, en dat „iets” is héél wat, over God als schepper, en als wetgever van alle ding, en van allen levenskring; en over het onfeilbare Woord, dat zich niet laat vertreden; en over de kerk, die zich ook in eigen welbewuste daad vergadert, „al waert schoon, dat de Overheydt ende der Princen mandamanten ende gheboden daer teghen waren, ende dat de doodt ende lijfclike straffe daer aen hinghe”. En zoo voort.

Als men hem dan zou zeggen: mijnheer, dat is een aardig en allicht wel stichtelijk woordje voor de binnenkamer, en voor de ruimte binnē de kerkmuren, met name dan voor de plek, waar het kerkelijk archief is opgeborgen, dan zal die predikant, iedere gereformeerde predikant, die er op staat, dat men zijn eere-titel en goede trouw ontziet, verzekeren: u hebt 't mis, meneer. Van archief gesproken, kent U niet de aardige uitgaaf van de Nederlandsche, de destijds Groot-Dietsche Geloofsbelijdenis, die eerst verschenen is bij Adolff Blomhert te Nijmegen in 1865, en later opnieuw bezorgd door dr A. van der Linde, leerling van Kampen, en naar de uitgave van 1562 op geschept papier letterlijk herdrukt door Joh. Enschedé & Zonen, Haarlem? Neen. Nu, ik zal u dan eens voorlezen wat mijn geestelijke Groot-Dietsche voorouders op de eerste pagina hebben laten drukken:

*Eer datmen sentencie zal prononciëren
Tsy Crime, oft Civile, ist wel nootcliek
Voor alle Richters, dat sy wel examineren,
Waer uyt de sake is spruytende blootcliek:
Dus moet men alle partijen minootcliek
Ghehoor gheven, want die alleen tspreken vooricaar
Heeft, tsy by gelijc oft ongelijc; verstoetcliek
Sijn wy, die niet en mogen spreken openbaer
Want men doet ons swijghen, dits voor elcken klaer.
Dus O Eerweerdighe Koninck verheven
Wilt ons door u goedertierenheyt eerbaer,
Voor uwe Malesteyt ghehoor toch geven.
Ghy Richters, laet u de sake ooc aenkleven,
Op dat sey door u advijs mochten vercoerven
Octroy, so sal u de wijsheyt niet begeven,
Want dus doende suldy recht oordeel beerven
En des vleesch genegentheyt wilt afsterven
End ons Belijdenisse wel incorporeert,
Suldy bevinden, dat wy menichweren
Van u tonrechte worden gecondamneert.*

Ziet ge wel, zoo zal iedere gereformeerde predikant willen tegenvoeren, mijn vaderen hebben die belijdenis niet in het archief, maar op de overheidstafel neergelegd. Toen ze niet gevraagd werd, hebben zij haar daar neergelegd. Ze kwamen den schuil-kelder uit, ze trokken de uniform aan. Die belijdenis van mijn vaderen is een publiek stuk geweest, en ook ik heb er mijn merk- en veldteeken van gemaakt; ik loop, moet u weten, altijd in mijn uniform, en heb ze nooit uitgetrokken; zóó iets, daar heb ik geen woorden voor. Wij, nederlandsche gereformeerden zijn geen vermomde soldaten, meneer.

En als dan de tegenspreker van daareven zou zeggen: ja, maar, meneer, dat allemaal was toen, maar thans hebben we een nieuw Europa, en een nieuwe volksche gedachte, — dan zal hij zeggen: volksch? volksch, dietsch? maar man, zóó hebben ze ons toch het Wilhelmus leeren zingen, sommigen met gestrekte hand zelfs: het Wilhelmus, dat daar zegt:

*Den coninc van Hispanien
heb ic altijd gheert?*

Wat anders zou dit beteekenen, dan dat onze dietsche vaderen zich tot koning Philips hebben gewend, net zoo lang als 't maar kon? Omdat ze geen revolutie, doch alleen maar reformatie wilden? In die lijn ligt immers ook de voorrede van de Gereformeerde Geloofsbelijdenis?

„De gheloovige die daer in de Nederlanden zijn, welcke na der warachtigher reformatie des Euangeliums ons Heeren Iesu Christi begheeren te leven, aen den onoverwinnelicken Koninck Philippus, haren ouersten Heere”. Dat is de aanspraak. 't Stuk komt op de tafel van de wettige overheid, de onoverwinnelijke! Wij zouden u graag eens spreken, majesteit, maar u wilt niet; daarom moet u maar eens lezen, wat alle gereformeerde dominees bezweren! „Na dat onse vyanden” (d.w.z. andersdenkende volksgenooten) „u de ooren met so veel valsche aanklaghen ende rapporten vervult hebben, dat ons niet alleenlik verhindert en wordt voor u aengesichte te verschijnen, maer worden verlaecht uyt uwe landen, vermoort ende verbrant...”, zoo lees toch dit ons publieke stuk, onze Gereformeerde Belijdenis.

Aldus de voorrede. En dan dat slotwoord! Groot-Dietsch:

*Vermaninghe ende vertooch
tot den Overheden, vanden
Nederlanden, namelick, Vlaenderen,
Brabant, Hollandt, Zeelandt,
Henegouwe, Artoys, Castelyn-
schap van Rysselle, ende andere
omligghende Landtschappen.*

Wie graag van Groot-Dietsch spreekt, — in Lunteren heeft de heer Mussert 't nog pas gedaan — die kan hier terecht, en kan proeven, wat allen, die eens hun stempel op het grootsch-dietsche land en zijn historie drukten, willen. Ze willen, dat de overheid van hun bedoelen ter dege op de hoogte is, ook al

is dat misschien een bron van nieuwe moeiten. „Na den vleesche mochten wy veel gemakkelijker zijn, sonder deese leeringe voor te staen ende te beweerē: maer (wy) hebben de vrees Gods voor oogen, verschrickt zijnde van dat dreyghement Jesu Christi, die daer seyt, dat hy ons sal verloochenen voor God synen Vader, so wy hem voor de menschen verloochenen: wy bieden den rugghe den slaghen, de tonghen den messen, de mont den brydelstocken, ende het gantsche lijf den vyere”. Wee ons, als wij het niet doen, — dat ware het ergste bravourstuk... tegen onzen hemelschen en dreigenden (!) koning. Bravourstukjes tegen u, aardse koning Philips, halen anderen misschien uit (b.v. de lieden, die wapens opslaan, en een burgerkrijg er voor over hebben), maar wij doen dat vast en zeker niet. Wij zijn niet schismatisch. Als u onze belijdenis leest, o koning, „sult ghy bekennen, dat men ons ten onrechte naemt Schismatyeke ofte veracheurs der eenicheyt...”. Die dit woort der waarheydt in synen mond draecht, is hy oproerlich, omdat de menschen haer hier teghen opstellen? ter contrarie, men moet den oproer ende erghernisse toeschrijven den onversoenlickē vyanden Gods ende der menschen, namelick den Duyvel... „Het behoort u toe, ghenadichste Heere, het behoort u toe, kennisse deser saken te hebben, om u tegen de dwalingen te stellen...”

En wat u betreft, landsoverheden onder den koning, „so ghy in het middel der vlammen ende benautheden des doodts, den gheloovighen Martelaer niet en kont ontrecken het betrouwen, dat hy heeft in Jesum Christum ghestelt, en sult ghy niet belijden, dat ghy Jesum Christum van nieus vervolghet ende cruychighet...? Wy bidden u in den Name Gods, dat ghy wilt een weynich ophouden ende onderlaten desen uwen verstandeloosen wreeden ijver... Hoe lange sult ghy in sulcke lijtsaemheyt hooren, die daer seggen, het licht duysternisse te wesen, ende duysternisse het licht? hoe lange sult ghy den onnooselen (onschuldigen, K. S.) sonder te hooren versterken, ende u niet teghen het gheweldt van zijn teghenpartie stellen, die hem teghelijcke beschuldighen ende veroordeelen...? Wie den Godloosen recht seyt te wesen, ende den gherechten verdoemt, die zijn beyde den Heere eenen grouwel...”

Dat is mǎnnentaal geweest; niet van revolutionairen, doch van trouwe belijders. O neen, niet van revolutionairen: „wat dracht van wapenen, wat raedtslach heeft oyt ontdeekt ghe-weest, tsels als wy door die ghene, die haer decken met uwen name ende macht... wreedelick gheplijnt ende ghetormenteert geweest zijn...? Niet wij dragen wapenen, niet wij bereiden den burgerkrijg. — kijk wat dat betreft, een anderen kant uit, o koning. —

Deze geloofstaal van onze vaderen, dit appél aan hogere en lagere overheden, omklemde de gereformeerde belijdenis en is allen gereformeerden dominees volgens hun zeggen uit het hart gegrepen.

Ook, volgens zijn eigen publieke verklaring, dr H. W. v. d. Vaart Smit.

Dat wij hier een bepaalden naam noemen, heeft zijn reden. Ons kwam dezer dagen volgend stuk onder de oogen:

TENAX-PAKKET
RUBRIEK I — VRIJE ARTIKELEN I
Uitgave van het Uitgeversbedrijf De Pauw
Koninginnegracht 70 — Den Haag
Afdeling Persagenteur.
Telefoon 115528 — giro 360574
Nr. 188 van 18—21 Juni 1940.

DE TOEKOMST.

Al naarmate de toekomst voortschrijdt, teekent de toekomst zich af.

Het is wonderbaarlijk zooveel succes als de Duitse wapenen in dezen oorlog hebben. De Poolse veldtocht vorderde slechts 18 dagen, hoewel het toch een volk van 32 miljoen zielen was dat hier als tegenpartij stond. Hoe het in Noorwegen gegaan is, weten we allen. Nederland en België zijn gevolgd. En thans Frankrijk. In een minimum van tijd is de Franse hoofdstad gevallen. En de trotsche vesting Verdun, waar van 1914—1918 de Duitse troepen vergeefs 400.000 dooden offerden in den bloedigsten en langdurigsten veldslag die in dien oorlog geleverd is, is thans schier spelenderwijs overmeesterd.

Wij kunnen ons voorstellen hoe de oud-strijders van 1914—1918, zoowel Duitschers als Fransen, die toen in die jarenlange taaië worsteling elkanders krachten hebben leeren kennen, zich te moede gevoelen moeten bij deze verbijsterende successen. Verdun gevallen! De Maginotielijn doorbroken! Parijs bezet! Alles in een enkele week bij elkander. De Duitschers gevoelen zich gelukkig en trotsch. Ze hebben er reden toe. De Fransen voelen zich wanhopig neerslachtig; het is geen wonder. Frankrijk is verloren. De geleden verliezen aan manschappen en nog meer aan materiaal zijn niet meer te herstellen en de rest van het land heeft geen voldoende tegenweer meer. Wat thans nog volgt zijn slechts de laatste stuipreukingen van een goed soldatenvolk, dat nimmer laf is geweest en in de geschiedenis tal van roemrijke bladzijden heeft gevuld, maar nu de meerderheid van zijn tegenstander moet erkennen en zelfs met de grootste dapperheid de geleden verliezen niet meer inhalen kan.

Wij zouden blinden zijn, indien wij niet wilden of konden zien, waar een en ander op uitloopt. Het is nog oorlog, ongetwijfeld, en zo lang er gevochten wordt, is de krijgskans een kans, die keeren kan. Maar allengs wordt dit reïne theorie, Duitsland en Italië staan momenteel zoo geweldig sterk, dat de afloop van den oorlog zich reeds aftekent. En — gesteld dat we dit juist zien, dan is één ding duidelijk, namelijk dat de toekomst van Europa door het nationaalsocialisme en fascisme bepaald zal worden, niet alleen elders, maar ook in ons land.

Wij vragen nu niet, of ieder dit aangenaam vindt, of reeds gereed staat deze wereldbeschouwingen te omhelzen. (Zie vervolg op blz. 310.)